

1993. évi XXXI. törvény

az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről

(A Magyar Köztársaság megerősítéséről szóló okiratának letétbe helyezése az Európa Tanács főttitkáránál 1992. november 5-én megtörtént.)

1. § Az Országgyűlés az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyvet e törvénnyel kihirdeti.

2. § Az Egyezménynek és kiegészítő jegyzőkönyveinek eredeti angol nyelvű szövege és azok hivatalos magyar fordítása a következő:

Egyezmény

az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről

Az aláíró Kormányok, az Európa Tanács Tagjai,
figyelembe véve az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, amelyet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 1948. december 10-én meghirdetett;

figyelembe véve, hogy ez a Nyilatkozat a benne lefektetett jogok általános és hatékony elismerésének és megtartásának biztosítását célozza;

figyelembe véve, hogy az Európa Tanács célja a tagjai közötti szorosabb egység megvalósítása és hogy e cél elérésének egyik módszere az emberi jogok és alapvető szabadságok megóvása és további fejlesztése;

újra megerősítve mélyszéles hitüket azokban az alapvető szabadságokban, amelyek az igazság és a béke alapjai a világon és amelyek fenntartásának legjobb eszköze egyrészt a hatékony politikai demokrácia, másrészt azoknak az emberi jogoknak a közös felfogása és tiszteletben tartása, melyeken ezek a szabadságok alapulnak;

abban az elhatározásban, hogy - mint az európai országok hasonló felfogású kormányai, melyek a politikai hagyományok, eszmények, a szabadság és a jog uralma közös örökségével rendelkeznek - megteszik az első lépéseket egyes, az Egyetemes Nyilatkozatban foglalt jogok közös biztosítására;

az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk - Kötelezettség az emberi jogok tiszteletben tartására

A Magas Szerződő Felek biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára a jelen Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogokat és szabadságokat.

I. Fejezet - Jogok és szabadságok

2. Cikk - Élethez való jog

1. A törvény védi mindenkinek az élethez való jogát. Senkit nem lehet életétől szándékosan megfosztani, kivéve, ha ez halálbüntetést kiszabó bírói ítélet végrehajtása útján történik, amennyiben a törvény a bűncselekményre ezt a büntetést állapította meg.

2. Az élettől való megfosztást nem lehet e Cikk megsértéseként elkövetettnek tekinteni akkor, ha az a feltétlenül szükségesnél nem nagyobb erőszak alkalmazásából ered:

a) személyek jogtalan erőszakkal szembeni védelme érdekében;

b) törvényes letartóztatás foganatosítása vagy a törvényesen fogva tartott személy szökésének megakadályozása érdekében;

c) zavargás vagy felkelés elfojtása céljából törvényesen tett intézkedés esetén.

3. Cikk - Kínzás tilalma

Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak vagy büntetésnek alávetni.

4. Cikk - Rabszolgaság és kényszermunka tilalma

1. Senkit sem lehet rabszolgaságban vagy szolgaságban tartani.
2. Senkit sem lehet kényszer- vagy kötelező munkára igénybe venni.
3. E Cikk szempontjából a „kényszer- vagy kötelező munka” kifejezés nem foglalja magában:
  - a) azt a munkát, amelyet az Egyezmény 5. Cikke rendelkezéseinek megfelelően eszközölt letartóztatás folyamán, vagy az ilyen letartóztatás történt feltételes szabadlábra helyezés idején általában megkövetelnek;
  - b) a katonai jellegű szolgálatot, illetőleg a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személyek esetében olyan országokban, amelyekben ezt elismerik, a kötelező katonai szolgálat helyett megkívánt szolgálatot;
  - c) a közösség létét vagy jólétét fenyegető szükségállapot vagy természeti csapás esetén előírt szolgálatot;
  - d) a rendes állampolgári kötelezettségek körébe tartozó munkát vagy szolgálatot.

5. Cikk - Szabadsághoz és biztonsághoz való jog

1. Mindenkinnek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az alábbi esetekben és a törvényben meghatározott eljárás útján:
  - a) törvényes őrizetben tartás az illetékes bíróság által történt elítélést követően;
  - b) olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki nem tesz eleget a bíróság törvényes rendelkezésének, illetőleg a törvény által megállapított kötelezettség teljesítésének biztosítása céljából történő letartóztatás vagy őrizetbe vétel;
  - c) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel abból a célból, hogy e bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák vagy amikor ésszerű oknál fogva szükséges, hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy annak elkövetése után a szökésben;
  - d) a kiskorú őrizetbe vétele törvényes rendelkezés alapján nevelési felügyelet céljából vagy törvényes őrizetben tartása az illetékes hatóság elé állítás céljából;
  - e) törvényes őrizetbe vétel fertőző betegségek terjedésének megakadályozása céljából, valamint elmebeteg, alkoholisták, kábítószer-élvezők vagy csavargók őrizetbe vétele;
  - f) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából vagy olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki ellen intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából.
2. Minden letartóztatott személyt haladéktalanul az általa értett nyelven tájékoztatni kell letartóztatása okairól és az ellene felhozott vádról.
3. E Cikk 1. c) bekezdésének rendelkezésével összhangban letartóztatott vagy őrizetbe vett minden személyt haladéktalanul bíró, vagy a törvény által bírói hatáskörrel felruházott más tisztségviselő elé kell állítani, és a letartóztatott vagy őrizetbe vett személynek joga van arra, hogy ésszerű időhatáron belül tárgyalást tartsanak ügyében vagy a tárgyalásig szabadlábra helyezték. A szabadlábra helyezés olyan feltételekhez köthető, melyek biztosítják a tárgyaláson való megjelenést.
4. Szabadságától letartóztatás vagy őrizetbe vétel folytán megfosztott minden személynek joga van olyan eljáráshoz, melynek során őrizetbe vételének törvényességéről a bíróság rövid határidőn belül dönt, és törvényellenes őrizetbe vétele esetén szabadlábra helyezését rendeli el.
5. Mindenkinnek, aki e Cikk rendelkezéseinek megsértésével végrehajtott letartóztatás vagy őrizetbe vétel áldozata, joga van kártalanításra.

6. Cikk - Tisztességes tárgyaláshoz való jog

1. Mindenkinnek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Az ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, a tárgyalóterembe történő belépést azonban meg lehet tiltani a sajtónak és a közönségnek a tárgyalás teljes időtartamára vagy egy részére annyiban, amennyiben egy demokratikus társadalomban ez az erkölcsök, a közrend, illetőleg a nemzetbiztonság érdekében szükséges, ha e korlátozás kiskorúak érdekei, vagy az eljárásban résztvevő felek magánéletének védelme szempontjából szükséges, illetőleg annyiban, amennyiben ezt a bíróság feltétlenül szükségesnek tartja, mert úgy ítéli meg, hogy az adott ügyben olyan különleges körülmények állnak fenn, melyek folytán a nyilvánosság az igazságszolgáltatás érdekeit veszélyeztetné.

2. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.

3. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van - legalább - arra, hogy

a) a legrövidebb időn belül tájékoztassák olyan nyelven, amelyet megért, és a legrészletesebb módon az ellene felhozott vád természetéről és indokairól;

b) rendelkezék a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel;

c) személyesen, vagy az általa választott védő segítségével védekezhessék, és ha nem állnak rendelkezésére eszközök védő díjazására, amennyiben az igazságszolgáltatás érdekei ezt követelik meg, hivatalból és ingyenesen rendeljenek ki számára ügyvédet;

d) kérdéseket intézzen vagy intéztessen a vád tanúhoz és kieszközölhesse, a mentő tanúk megidőzését és kihallgatását ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a vád tanúit megidézik, illetve kihallgatják;

e) ingyenes tolmács álljon rendelkezésére, ha nem érti vagy nem beszéli a tárgyaláson használt nyelvet.

7. Cikk - Büntetés kiszabásának tilalma törvényi rendelkezés nélkül

1. Senkit sem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely elkövetése idején a hazai vagy nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni.

2. Ez a Cikk nem zárja ki valamely személy bíróság elé állítását és megbüntetését olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely elkövetése idején a civilizált nemzetek által elismert általános jogelvek szerint bűncselekmény volt.

8. Cikk - Magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog

1. Mindenkinnek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.

2. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

9. Cikk - Gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadság

1. Mindenkinnek joga van a gondolat-, a lelkiismeret- és vallásszabadsághoz; ez a jog magában foglalja a vallás vagy meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben istentisztelet, oktatás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatásának jogát.

2. A vallás vagy meggyőződés kifejezésre juttatásának szabadságát csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a közbiztonság, a közrend, közegészség vagy az erkölcsök, illetőleg mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükségesek.

10. Cikk - Véleménynyilvánítás szabadsága

1. Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárokon tekintet nélkül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson. Ez a Cikk nem akadályozza, hogy az államok a rádió-, televízió- vagy mozgóképfelvételek működését engedélyezéshez kössék.

2. E kötelezettségekkel és felelősséggel együttjáró szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jó hírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása, vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából.

11. Cikk - Gyülekezés és egyesülés szabadsága

1. Mindenkinek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való egyesülés szabadságához, beleértve érdekei védelmében a szakszervezetek alapítását és az azokhoz való csatlakozásnak a jogát.

2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. Ez a Cikk nem tiltja, hogy e jogoknak a fegyveres erők, a rendőrség vagy az államigazgatás tagjai által történő gyakorlását a törvény korlátozza.

12. Cikk - Házasságkötéshez való jog

A házasságkötési korhatárt elért férfiaknak és nőknek joguk van a házasságkötésre és a családalapításra, az e jog gyakorlását szabályozó hazai törvények szerint.

13. Cikk - Hatékony jogorvoslathoz való jog

Bárkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg.

14. Cikk - Megkülönböztetés tilalma

A jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.

15. Cikk - Az Egyezmény hatályának felfüggesztése sürgősségi helyzet esetén

1. Háború vagy a nemzet létét fenyegető más rendkívüli állapot esetén bármely Magas Szerződő Fél a jelen Egyezményben meghatározott kötelezettségeitől eltérő intézkedéseket tehet a helyzet sürgőssége által feltétlenül megkívánt mértékben, feltéve, hogy az ilyen intézkedések nem ellentétesek egyéb nemzetközi jogi kötelezettségeivel.

2. E rendelkezés alapján nem lehet eltérni a 2. Cikk rendelkezéseitől, kivéve a jogszerű háborús cselekmények következtében okozott haláleseteket, vagy a 3. Cikk, 4. Cikk (1. bekezdés), valamint a 7. Cikk rendelkezéseitől.

3. Az eltérés jogával élő Magas Szerződő Fél az Európa Tanács Főtitkárának teljes körű tájékoztatást ad az általa tett intézkedésekről és azok okairól. Ugyancsak tájékoztatja az Európa Tanács Főtitkárát, amikor az ilyen intézkedések hatályukat veszítették és az Egyezmény rendelkezéseit ismét teljes mértékben végrehajtják.

16. Cikk - Külföldiek politikai tevékenységének korlátozása

A 10., 11. és 14. Cikk rendelkezéseit nem lehet úgy tekinteni, mint amelyek akadályoznák a Magas Szerződő Feleket, hogy a külföldiek politikai tevékenységét korlátozásnak vessék alá.

17. Cikk - Joggal való visszaélés tilalma

Az Egyezmény egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármely állam, csoport vagy személy számára jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az Egyezményben foglalt jogok és szabadságok megsértésére vagy pedig az Egyezményben meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul.

18. Cikk - Jogkorlátozás alkalmazásának megszorítása

A jelen Egyezményben említett jogok és szabadságok korlátozásait nem lehet más célra alkalmazni, mint amelyre elő vannak írva.

II. Fejezet - Emberi Jogok Európai Bírósága

19. Cikk - A Bíróság felállítása

A Magas Szerződő Felek által az Egyezményben és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben vállalt kötelezettségek tiszteletben tartásának biztosítása céljából az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: a Bíróság) létesül. A Bíróság állandó jelleggel működik.

20. Cikk - A bírák száma

A Bíróság ugyanannyi bíróból áll, mint amennyi a Magas Szerződő Felek száma.

21. Cikk - A hivatalviselés feltételei

1. A bírának a legmagasabb erkölcsiséggel kell rendelkezniük, és vagy magas bírói hivatal betöltéséhez szükséges képesítéssel kell bírniuk, vagy elismert szakértelemmel bíró jogásznak kell lenniük.

2. A bírák egyéni minőségükben vesznek részt az ítékezésben.

3. Hivatali idejük alatt a bírák nem vállalhatnak semmi olyan tevékenységet, amely összeférhetetlen a függetlenségükkel és pártatlanságukkal vagy egy teljes munkaidőt igénylő tisztség betöltésének követelményeivel; e rendelkezés alkalmazásával kapcsolatos kérdésekben a Bíróság dönt.

22. Cikk - A bírák választása

1. A bírákat a Parlamenti Közgyűlés valamennyi Magas Szerződő Fél tekintetében szótöbbséggel, a Magas Szerződő Fél által állított három jelöltet tartalmazó jegyzékből választja.

2. Ugyanezt az eljárást kell követni a Bíróság kiegészítésére új Magas Szerződő Felek csatlakozása, valamint az esetenkénti üresedések betöltése alkalmával.

23. Cikk - A hivatalviselés ideje

1. A bírákat hatéves időszakra választják. A bírák újraválaszthatók. Mindamellet az első választáskor megválasztott bírák felének hivatalviselési ideje három év elteltével lejár.

2. Azokat a bírákat, akiknek hivatalviselési ideje a kezdeti három év elteltével lejár, az Európa Tanács Főtitkára az első választást követően haladéktalanul sorshúzással választja ki.

3. Avégből, hogy hacsak lehetséges, a bírák hivatalviselési idejét minden harmadik évben megújítják, a Parlamenti Közgyűlés minden újabb választást megelőzően határozhat úgy, hogy egy vagy több megválasztandó bíró hivatalviselési ideje eltér a hatévi időszaktól, de az ekkor sem lehet kilenc évnél hosszabb és három évnél rövidebb.

4. Ha egyszerre több választásra is sor kerül és a Parlamenti Közgyűlés az előző bekezdést alkalmazza, a hivatalviselési idők elosztása közvetlenül a választás után, az Európa Tanács Főtitkára általi sorshúzással történik.

5. Az a bíró, akit egy hivatalviselési idejét le nem töltött bíró helyére választottak, tisztségét elődje hivatali idejének hátralevő időszakára viseli.

6. A bírák hivatalviselési ideje 70. életévük betöltésekor lejár.

7. A bírák utódjuk megválasztásáig viselik tisztségüket. Hivatali idejük lejártja után is eljárnak azonban a már folyamatban levő ügyekben.

24. Cikk - Elmozdítás

Bírót csak a többi bíró arra vonatkozó kétharmados többséggel hozott határozatával lehet hivatalából elmozdítani, hogy többé már nem felel meg a tisztsége ellátásához megkívánt feltételeknek.

25. Cikk - A Bíróság Hivatala és jogi titkárai

A Bíróság Hivatallal rendelkezik, melynek működését és szervezetét a Bíróság eljárási szabályzatában kell megállapítani. A Bíróság munkáját jogi titkárok segítik.

26. Cikk - A teljes ülés

A Bíróság teljes ülése

- a) megválasztja az elnökét és egy vagy két alelnökét hároméves időtartamra, akik újraválaszthatók;
- b) meghatározott időtartamra Kamarákat állít fel;
- c) megválasztja a Bíróság Kamaráinak elnökeit; akik újraválaszthatók;
- d) elfogadja a Bíróság eljárási szabályzatát; és
- e) megválasztja a Hivatalvezetőt és egy vagy több helyettesét.

27. Cikk - Tanácsok, Kamarák és a Nagykamara

1. Az eléje terjesztett ügyekben a Bíróság háromtagú bírói tanácsban, hét bíróból álló Kamarában vagy tizenhét bíróból álló Nagykamarában jár el. A Bíróság Kamarái meghatározott időtartamra tanácsokat hoznak létre.

2. Hivatalból tagja a Kamarának és a Nagykamarának az érdekelt állam tekintetében választott bíró, illetve ilyen hiányában vagy ha ez a bíró eljárásában akadályoztatva van, az ezen állam által választott személy, aki bírói minőségben jár el.

3. A Nagykamarában részt vesznek még: a Bíróság elnöke és alelnökei, a Kamarák elnökei és az eljárási szabályzatnak megfelelően választott más bírák. A 43. Cikk alapján a Nagykamara elé utalt ügyben nem járhat el a Nagykamarában a határozatot hozó Kamara bírója, kivéve annak elnökét és az érdekelt állam tekintetében eljáró bírót.

28. Cikk - Elfogadhatatlanná nyilvánítás a tanácsok részéről

A tanács egyhangú szavazással elfogadhatatlannak nyilváníthat vagy az ügylajstromból törölhet a 34. Cikk alapján benyújtott olyan egyéni kérelmet, amelyben ilyen határozat további vizsgálat nélkül meghozható. Ez a határozat végleges.

29. Cikk - A Kamarák határozatai az elfogadhatóságról és az érdemről

1. Ha a 28. Cikk alapján nem hoztak határozatot, a Kamara hoz határozatot a 34. Cikk alapján benyújtott egyéni kérelmek elfogadhatósága és érdeme tekintetében.

2. Kamara hoz határozatot a 33. Cikk alapján benyújtott, államok közötti kérelmek elfogadhatóságáról és érdeméről.

3. Az elfogadhatóság tekintetében külön határozatot hoznak, hacsak a Bíróság rendkívüli esetekben másképpen nem dönt.

30. Cikk - Hatáskör átadása a Nagykamarának

Amennyiben a Kamara előtt folyamatban levő ügyben az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezése tekintetében lényeges kérdés merül fel, vagy valamely kérdésnek a Kamara általi megítélése a Bíróság által korábban hozott határozattal ellentétes lehet, a Kamara határozatának meghozatala előtt bármikor hatáskörét a Nagykamarának adhatja át, feltéve, hogy a felek egyike sem ellenzi azt.

31. Cikk - A Nagykamara hatásköre

A Nagykamara

a) határozatot hoz a 33. Cikk vagy a 34. Cikk alapján benyújtott kérelmek esetén, ha egy Kamara a 30. Cikk alapján hatáskörét átadta, vagy ha az ügyet a 43. Cikk alapján terjesztették elé; és

b) megvizsgálja a 47. Cikk alapján tanácsadó vélemény iránt benyújtott kérelmeket.

32. Cikk - A Bíróság joghatósága

1. A Bíróság joghatósága az Egyezmény és az ahhoz csatlakozó jegyzőkönyvek értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos minden olyan ügyre kiterjed, amelyet a 33., a 34. vagy 47. Cikknek megfelelően elé terjesztettek.

2. Ha a Bíróság joghatósága vitatott, a kérdésben a Bíróság határoz.

33. Cikk - Államok közötti ügyek

Bármely Magas Szerződő Fél a Bíróság elé terjesztheti az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek rendelkezéseinek bármely más Magas Szerződő Fél részéről történt állítólagos megsértését.

34. Cikk - Egyéni kérelmek

A Bíróság kérelmeket vehet át bármely természetes személytől, nem-kormányzati szervezettől vagy személyek csoportjaitól, akik vagy amelyek azt állítják, hogy az Egyezményben vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben biztosított jogok valamely Magas Szerződő Fél részéről történt megsértésének áldozatai. A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy semmilyen módon nem akadályozzák e jog hatékony gyakorlását.

35. Cikk - Az elfogadhatóság feltételei

1. Az ügyet csak akkor lehet a Bíróság elé terjeszteni, ha az összes hazai jogorvoslati lehetőséget már kimerítették a nemzetközi jog általánosan elismert szabályainak megfelelően, és pedig attól az időponttól számított hat hónapon belül, amikor a hazai végleges határozatot meghozták.

2. A Bíróság a 34. Cikk alapján előterjesztett egyéni kérelemmel nem foglalkozik, ha az

a) névtelen; vagy

b) lényegileg azonos egy olyan ügygel, amelyet a Bíróság már megvizsgált, illetve amelyet már más nemzetközi vizsgálat vagy elintézési eljárás alá bocsátottak, és az nem tartalmaz az ügyre vonatkozó új adatokat.

3. A Bíróság a 34. Cikk alapján előterjesztett egyéni kérelmet elfogadhatatlannak nyilvánítja, amennyiben úgy találja, hogy az az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek rendelkezéseivel összeegyeztethetetlen, nyilvánvalóan alaptalan vagy a kérelmezési joggal való visszaélésnek minősül.

4. A Bíróság elutasít minden olyan kérelmet, amelyet e Cikk alapján elfogadhatatlannak tart. Ezt az eljárást bármely szakaszában megteheti.

36. Cikk - Harmadik fél beavatkozása

1. Annak a Magas Szerződő Félnek, amelynek a kérelmező az állampolgára, a Kamara vagy a Nagykamara előtti ügyekben jogában áll írásos véleményét benyújtani és a tárgyaláson részt venni.

2. A Bíróság elnöke az igazságszolgáltatás megfelelő működése érdekében az eljárásban félként részt nem vevő bármely más Magas Szerződő Felet vagy bármely érintett személyt, aki nem kérelmező, felhívhat írásos vélemény benyújtására vagy a tárgyaláson való részvételre.

37. Cikk - A kérelmek törlése

1. A Bíróság az eljárás bármely szakaszában határozhat úgy, hogy a kérelmet az ügylajstromból törli, ha a körülmények arra engednek következtetni, hogy

a) a kérelmező nem szándékozik kérelmét tovább fenntartani, vagy

b) az ügy megoldódott, vagy

c) a Bíróság által megállapított bármely más okból nem indokolt a kérelem vizsgálatát tovább folytatni.

A Bíróság mindazonáltal folytatja a kérelem vizsgálatát, ha az Egyezményben vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben meghatározott emberi jogok tisztelete ezt megkívánja.

2. A Bíróság a kérelemnek az ügylajstromba való újbóli felvételéről határozhat, ha úgy tekinti, hogy ezt a körülmények indokoltá teszik.

38. Cikk - Az ügy vizsgálata és a békés rendezésre irányuló eljárás

1. Ha a Bíróság a kérelmet elfogadhatónak nyilvánítja

a) a felek képviselőivel együtt folytatja a kérelem vizsgálatát, illetve szükség esetén tényfeltárást végez, amelynek hatékony lefolytatása érdekében az érintett államok minden szükséges segítséget megadnak;

b) az érdekelt felek rendelkezésére áll abból a célból, hogy az ügynek az Egyezményben és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben meghatározott emberi jogok tiszteletben tartása alapján történő békés rendezését biztosítsa.

2. Az 1. bekezdés b) pontja alapján folytatott eljárás bizalmas jellegű.

39. Cikk - Békés rendezés elérése

Békés rendezés elérése esetén a Bíróság a tények és az elért megoldás rövid ismertetésére szorítkozó határozattal törli az ügyet a lajstromából.

40. Cikk - Nyilvános tárgyalások és iratok hozzáférhetősége

1. A tárgyalások nyilvánosak, hacsak a Bíróság rendkívüli körülmények esetén másképpen nem határoz.

2. A hivatalvezetőnél elhelyezett iratok a nyilvánosság számára hozzáférhetőek, hacsak a Bíróság elnöke másképpen nem határoz.

41. Cikk - Igazságos elégtétel

Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság - szükség esetén - igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.

42. Cikk - Kamarák ítéletei

A Kamarák ítéletei a 44. Cikk 2. bekezdés rendelkezéseinek megfelelően válnak véglegessé.

43. Cikk - Az ügynek a Nagykamara elé terjesztése

1. Kivételes esetekben a Kamara ítéletének meghozatalától számított három hónapon belül az ügyben részes bármely fél kérheti az ügynek a Nagykamara elé terjesztését.

2. A Nagykamara öt bíróból álló kollégiuma határozatával akkor fogadja el ezt a kérelmet, ha az ügy az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezését vagy alkalmazását érintő lényeges kérdést vagy egy egyébként általános jelentőségű lényeges kérdést vet fel.

3. Ha a bírói kollégium elfogadja a kérelmet, a Nagykamara az ügyben ítélettel dönt.

44. Cikk - Végleges ítéletek

1. A Nagykamara ítélete végleges.

2. A Kamara ítélete véglegessé válik,

a) ha a felek közlik, hogy nem kérik az ügynek a Nagykamara elé terjesztését; vagy

b) az ítélet meghozatalát követő három hónap elteltével, amennyiben az ügynek a Nagykamara elé terjesztését nem kérték; vagy

c) ha a Nagykamara kollégiuma elutasítja a 43. Cikk szerint előterjesztett kérelmet.

3. A végleges határozatot közzé kell tenni.

45. Cikk - Ítéletek és határozatok indokolása

1. Az ítéleteket, továbbá a kérelmek elfogadhatóságát, illetve elfogadhatatlanságát megállapító határozatokat indokolással kell ellátni.

2. Ha egy ítélet egészében vagy részben nem képviseli a bírák egyhangú véleményét, a bíró jogosult különvéleményt csatolni.

46. Cikk - Az ítéletek kötelező ereje és végrehajtása

1. A Magas Szerződő Felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik a Bíróság végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

2. A Bíróság végleges ítéletét el kell juttatni a Miniszteri Bizottsághoz, amely ellenőrzi annak végrehajtását.

47. Cikk - Tanácsadó vélemények

1. A Bíróság a Miniszteri Bizottság felkérésére az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezésére vonatkozó jogi kérdésekben tanácsadó véleményt nyilváníthat.

2. Az ilyen vélemények nem vonatkozhatnak az Egyezmény I. Fejezete és az Egyezményhez kapcsolódó jegyzőkönyvek által meghatározott jogok és szabadságok tartalmával és terjedelmével összefüggő kérdésekre, sem olyan más kérdésekre, melyeket a Bíróságnak vagy a Miniszteri Bizottságnak kellene vizsgálnia az Egyezménynek megfelelően kezdeményezett eljárás folytán.

3. A Miniszteri Bizottságnak a Bíróságot tanácsadó vélemény nyilvánítására felkérő határozatát a Bizottságban részvételre jogosult képviselők többségi határozatával kell meghozni.

48. Cikk - A Bíróság tanácsadó hatásköre

A Bíróság határoz arról, hogy a Miniszteri Bizottság tanácsadó vélemény nyilvánítására vonatkozó felkérése a 47. Cikkben meghatározott hatáskörébe tartozik-e.

49. Cikk - Tanácsadó vélemények indokolása

1. Tanácsadó véleményét a Bíróság indokolással látja el.

2. Ha a tanácsadó vélemény egészében vagy részben nem képviseli a bírák egyhangú véleményét, a bíró jogosult különvéleményt csatolni.

3. A Bíróság tanácsadó véleményét közli a Miniszteri Bizottsággal.

50. Cikk - A Bíróság költségei

A Bíróság költségeit az Európa Tanács viseli.

51. Cikk - Bírák kiváltságai és mentességei

A bírák feladataik gyakorlása során jogosultak az Európa Tanács Alapokmányának 40. Cikkében és az annak alapján kötött megállapodásokban meghatározott kiváltságokra és mentességekre.

III. Fejezet - Vegyes rendelkezések

52. Cikk - Főtitkári tudakozódás

Az Európa Tanács Főtitkára által előterjesztett megkeresésre minden Magas Szerződő Fél tájékoztatást ad arról a módról, ahogy belső joga biztosítja a jelen Egyezmény rendelkezéseinek hatékony végrehajtását.

53. Cikk - Már elismert emberi jogok védelme

Az Egyezmény egy ellenrendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az korlátozza vagy csorbítja azokat az emberi jogokat és alapvető szabadságokat, amelyeket bármely Magas Szerződő Fél joga vagy az olyan egyezmény biztosít, melynek ez a Magas Szerződő Fél részese.

54. Cikk - A Miniszteri Bizottság hatásköre

Az Egyezmény egy rendelkezése sem korlátozza az Európa Tanács Alapokmánya által a Miniszteri Bizottságra ruházott hatáskört.

55. Cikk - Viták más eszközökkel történő rendezésének kizárása

A Magas Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy erre vonatkozó külön megállapodás nélkül nem alkalmazzák a közöttük hatályban levő szerződéseket, egyezményeket vagy nyilatkozatokat abból a célból, hogy kérelem alapján a jelen Egyezmény értelmezéséből vagy alkalmazásából eredő vitákat a jelen Egyezményben meghatározott elintézési módtól eltérő más módon rendezzék.

56. Cikk - Területi hatály

1. Az Egyezmény megerősítése alkalmával vagy ezt követően bármikor, bármely állam az Európa Tanács Főtitkárához intézett értesítéssel kijelentheti, hogy - fenntartva az ezen cikk 4. bekezdésében foglaltakat - az Egyezmény minden olyan területre, vagy e területek egy részére terjed ki, melyek nemzetközi kapcsolataiért felelősséget visel.

2. Az Egyezmény az értesítésben megnevezett területre vagy területekre az értesítésnek az Európa Tanács Főtitkára általi kézhezvételét követő harmincadik naptól kezdve alkalmazandó.

3. A jelen Egyezmény rendelkezéseit azonban ilyen területeken a helyi követelményekre kellő tekintettel kell alkalmazni.

4. A jelen Cikk 1. bekezdése alapján nyilatkozatot tevő bármely állam ezt követően bármikor nyilatkozhat azon terület vagy területek nevében, amelyekre a nyilatkozat vonatkozik, hogy elfogadja a Bíróság joghatóságát az egyének, nem-kormányközi szervezetek vagy egyének csoportjai által az Egyezmény 34. Cikkében meghatározottak szerint előterjesztett kérelmek átvételére.

57. Cikk - Fenntartások

1. Az Egyezmény aláírása vagy a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezése alkalmával bármely állam az Egyezmény minden egyedi rendelkezésével kapcsolatban fenntartást tehet annyiban, amennyiben a területén ebben az időpontban hatályban levő valamely törvény nincs összhangban e rendelkezéssel. A jelen Cikk alapján általános jellegű fenntartásokat nem lehet tenni.

2. A jelen Cikk alapján tett fenntartásnak tartalmaznia kell a vonatkozó törvény rövid leírását.

58. Cikk - Felmondás

1. A Magas Szerződő Felek az Egyezményt csak 5 évvel azt követően mondhatják fel, amikor annak részesei lettek és pedig az Európa Tanács Főtitkárához címzett értesítésbe foglalt hathónapos felmondással. A főtitkár arról tájékoztatja a többi Magas Szerződő Felet.

2. Az ilyen felmondásnak nincs olyan hatálya, hogy az érdekelt Magas Szerződő Felet mentesítene a jelen Egyezményből folyó kötelezettségek alól bármely olyan cselekmény tekintetében, mely e kötelezettségek megsértését jelentheti, és amelyet a felmondás hatálybalépésének időpontja előtt hajtott végre.

3. Minden olyan Magas Szerződő Fél, melynek tagsága az Európa Tanácsban megszűnik, ugyanazon feltételek mellett megszűnik a jelen Egyezmény részese lenni.

4. Az Egyezményt az előző bekezdések rendelkezéseivel összhangban fel lehet mondani olyan területek vonatkozásában, amelyekre az a 56. Cikk alapján tett nyilatkozat értelmében kiterjed.

59. Cikk - Aláírás és megerősítés

1. Az Egyezmény az Európa Tanács tagjai számára áll nyitva aláírásra. Az Egyezményt meg kell erősíteni. A megerősítésről szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáranál kell letétbe helyezni.

2. Az Egyezmény tíz megerősítéséről szóló okirat letétbe helyezését követően lép hatályba.

3. Minden olyan állam vonatkozásában, amely utóbb erősíti meg az Egyezményt az a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésének időpontjában lép hatályba.

4. Az Európa Tanács Főtitkára értesíti az Európa Tanács tagjait az Egyezmény hatálybalépéséről, az azt megerősítő Magas Szerződő Felek nevével és az utóbb letétbe helyezett minden megerősítésről szóló okiratokról.

Kelt Rómában, 1950. november 4-én, egyetlen példányban, angol és francia nyelven, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. A Főtitkár minden aláíró állam számára hitelesített másolatot küld.

Kiegészítő jegyzőkönyv az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményhez

Az aláíró Kormányok, az Európa Tanács tagjai,
elhatározván, hogy megfelelő intézkedéseket tesznek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről Rómában, 1950. november 4-én aláírt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) I. fejezetében már benne foglaltakon felüli egyes további emberi jogok és szabadságok közös biztosítása érdekében,
a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk - Tulajdon védelme

Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tisztelben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javuknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.

2. Cikk - Oktatáshoz való jog

Senkitől sem szabad megtagadni az oktatáshoz való jogot. Az állam az oktatás és tanítás terén vállalt feladatkörök gyakorlása során köteles tiszteletben tartani a szülők vallási és világnézeti meggyőződésével összhangban lévő oktatáshoz és tanításhoz való jogot.

3. Cikk - Szabad választásokhoz való jog

A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat arra, hogy ésszerű időközönként, titkos szavazással szabad választásokat tartanak olyan körülmények között, melyek a törvényhozó testület megválasztását illetően biztosítja a nép véleményének kifejezését.

4. Cikk - Területi hatály

Minden Magas Szerződő Fél e jegyzőkönyv aláírásakor vagy megerősítésekor, vagy bármely későbbi időpontban az Európa Tanács Főtitkárával nyilatkozatban közölheti, hogy mennyiben kötelezi magát e jegyzőkönyv rendelkezéseinek a nyilatkozatban megjelölt ama területeken való alkalmazására, melyek nemzetközi kapcsolataiért ő a felelős.

Minden Magas Szerződő Fél, mely az előző bekezdés alapján nyilatkozatot közölt, bármikor további nyilatkozatot tehet, melyben bármely korábbi nyilatkozatának tartalmát módosítja, illetőleg, amellyel e jegyzőkönyv rendelkezésének alkalmazását bármely e területtel kapcsolatban megszünteti.

A jelen Cikknek megfelelően tett nyilatkozatot olyannak kell tekinteni, mint amelyet az Egyezmény 56. Cikke 1. bekezdésének megfelelően tettek.

5. Cikk - Az Egyezményhez fűződő viszony

A Magas Szerződő Felek e jegyzőkönyv 1., 2., 3. és 4. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően kell alkalmazni.

6. Cikk - Aláírás és megerősítés

E jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagjai részére áll nyitva aláírásra, melyek az Egyezményt aláírták; az Egyezmény megerősítésével azonos időpontban, vagy ezt követően kell megerősíteni. A jegyzőkönyv tíz megerősítésről szóló okirat letétbe helyezését követően lép hatályba. Azon aláíró államok vonatkozásában, melyek ezt követően erősítik meg, a jegyzőkönyv a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésekor lép hatályba.

A megerősítésről szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni, aki a tagállamok részére értesítést ad minden újabb megerősítésről.

Kelt Párizsban, 1952. március 20. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. A Főtitkár valamennyi aláíró Kormány részére hiteles másolatot küld.

Második kiegészítő jegyzőkönyv az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményben

az Emberi Jogok Európai Bírósága részére tanácsadó vélemény nyilvánítására vonatkozó hatáskör megadásáról

Az Európa Tanács ezen kiegészítő jegyzőkönyvet aláíró tagállamai:

figyelemmel az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről Rómában, 1950. november 4-én aláírt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) rendelkezéseire, és különösképpen egyéb testületek mellett az Emberi Jogok Európai Bíróságát (a továbbiakban: Bíróság) létesítő 19. Cikkére;

hasznosnak tekintvén, hogy a Bíróság bizonyos feltételek esetén tanácsadó vélemény nyilvánítására vonatkozó hatáskörrel rendelkezék,

a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk

1. A Miniszteri Bizottság felkérésére a Bíróság az Egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyveinek értelmezésére vonatkozó jogi kérdésekben tanácsadó véleményt nyilváníthat.

2. Az ilyen vélemények nem vonatkozhatnak az Egyezmény I. fejezetében és kiegészítő jegyzőkönyveiben meghatározott jogok és szabadságok tartalmával és terjedelmével összefüggő kérdésekre, sem azon más kérdésekre, melyeket a Bizottságnak, a Bíróságnak vagy a Miniszteri Bizottságnak kell megvizsgálnia az Egyezmény rendelkezéseinek megfelelően előterjesztett panaszok kapcsán.

3. A Miniszteri Bizottságnak a Bíróságot tanácsadó vélemény nyilvánítására felkérő határozatát a Miniszteri Bizottságban részvételre jogosult képviselők kétharmados többségi szavazatával kell meghozni.

2. Cikk

A Bíróságnak kell eldöntenie, hogy a Miniszteri Bizottságnak tanácsadó vélemény nyilvánítására vonatkozó felkérése e jegyzőkönyv 1. Cikkében meghatározott hatáskörének határain belül van-e.

3. Cikk

1. A tanácsadó véleménynyilvánítása iránti kérelmet a Bíróság teljes ülésen vizsgálja meg.

2. Véleményét a Bíróság indokolással látja el.

3. Ha a vélemény egésze vagy egy része nem valamennyi bíró egyhangú álláspontját fejezi ki, mindegyik bíró jogosult ahhoz egyéni véleményét csatolni.

4. A bíróság véleményét közölni kell a Miniszteri Bizottsággal.

4. Cikk

A Bíróságot az Egyezmény 55. Cikke alapján megillető jogosultság kiterjed a Bíróság által e kiegészítő jegyzőkönyv céljaihoz szükségesnek ítélt szabályzat és eljárás megállapítására is.

5. Cikk

1. Ez a jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagállamai részére áll nyitva aláírásra, melyek az Egyezményt aláírták. Ezen államok a jegyzőkönyv részesévé válhatnak:

a) megerősítés vagy elfogadás fenntartása nélküli aláírással;

b) megerősítés vagy elfogadás fenntartásával történt aláírással, melyet megerősítés vagy elfogadás követ.

A megerősítő vagy elfogadó okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

2. Ez a jegyzőkönyv akkor lép hatályba, amikor az Egyezményben részes valamennyi állam a jegyzőkönyv részesévé vált e Cikk 1. bekezdése rendelkezésének megfelelően.

3. E jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontjától fogva az 1-4. Cikkeket az Egyezmény szerves részének kell tekinteni.

4. Az Európa Tanács Főtitkára a Tanács tagállamait értesíti:

- a) minden megerősítés vagy elfogadás nélküli aláírásról;
- b) minden megerősítés vagy elfogadás fenntartásával történt aláírásról;
- c) minden megerősítésről vagy elfogadásról szóló okirat letétbe helyezéséről;
- d) e jegyzőkönyv hatálybalépésének időpontjáról e Cikk 2. bekezdése szerint.

Minek hitelül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták e kiegészítő jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourghban, 1963. május 6. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. A Főtitkár valamennyi aláíró állam részére hiteles másolatot küld.

Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményhez az Egyezményben és első kiegészítő jegyzőkönyvben már benne foglaltakon felüli egyes jogok és szabadságok biztosításáról

Az aláíró Kormányok, az Európa Tanács Tagjai,
elhatározván, hogy megfelelő intézkedéseket tesznek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről Rómában, 1950. november 4. napján aláírt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) I. fejezetében és az Egyezmény Párizsban, 1952. március 20-án aláírt I. kiegészítő Jegyzőkönyvének 1-3. Cikkében már benne foglaltakon felüli jogok és szabadságok közös biztosítása érdekében,
a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk - Adósságokért való szabadságelvonás tilalma

Senkit sem lehet szabadságától pusztán azért megfosztani, mert szerződéses kötelezettségének nem tud eleget tenni.

2. Cikk - Mozgásszabadság

1. Mindazokat, akik jogszerűen tartózkodnak egy állam területén, megilleti a mozgás szabadsága és a lakhely szabad megválasztásának joga.

2. Mindenki szabadon elhagyhat minden országot, beleértve a saját országát is.

3. E jogokat kizárólag csak olyan, a törvényekkel összhangban lévő korlátozásoknak lehet alávetni, melyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy a köz biztonság érdekében, a közrend fenntartásához, a bűnmegelőzéshez, a közegészség vagy az erkölcsök védelméhez, illetőleg mások jogainak és szabadságainak megóvásához szükségesek.

4. Az 1. bekezdésben elismert jogokat bizonyos, meghatározott körzetekben alá lehet vetni olyan, a törvény által elrendelt korlátozásoknak is, melyeket egy demokratikus társadalomban a köz érdekei igazolnak.

3. Cikk - Saját állampolgárok kiutasításának tilalma

1. Senkit sem lehet sem egyéni, sem kollektív rendszabályokkal annak az államnak a területéről kiutasítani, melynek honosa.

2. Senkit sem lehet megfosztani azon jogától, hogy annak az államnak a területére belépjen, melynek honosa.

4. Cikk - Külföldiek kollektív kiutasításának tilalma

Tilos a külföldiek kollektív kiutasítása.

5. Cikk - Területi hatály

1. Minden Magas Szerződő Fél e jegyzőkönyv aláírásakor vagy megerősítésekor, vagy bármely későbbi időpontban az Európa Tanács Főtitkárával nyilatkozatban közölheti, hogy mennyiben kötelezi magát e jegyzőkönyv rendelkezéseinek a nyilatkozatban megjelölt ama területeken való alkalmazására, melyek nemzetközi kapcsolataiért ő a felelős.

2. Minden Magas Szerződő Fél, mely az előző bekezdés alapján nyilatkozatot tett, bármikor további nyilatkozatot tehet, melyben bármely korábbi nyilatkozatának tartalmát módosítja, illetőleg, amellyel e jegyzőkönyv rendelkezéseinek alkalmazását bármely területtel kapcsolatban megszünteti.

3. A jelen Cikknek megfelelően tett nyilatkozatot olyannak kell tekinteni, mint amelyet az Egyezmény 56. Cikke 1. bekezdésének megfelelően tettek.

4. Bármely állam területe, melyre ezt a jegyzőkönyvet ezen állam által történt megerősítése vagy elfogadása folytán alkalmazni kell, és mindazon terület, melyre e jegyzőkönyvet ezen állam által az e Cikk alapján tett nyilatkozat folytán alkalmazni kell, a 2. és 3. Cikkeknél egy állam területére való hivatkozása szempontjából különálló területnek tekintendő.

5. Bármely állam, amely ezen cikk 1. vagy 2. bekezdésével kapcsolatban nyilatkozatot tett, a későbbiekben egy vagy több olyan terület vonatkozásában, amelyre a nyilatkozat vonatkozott, bármikor kinyilváníthatja, hogy elfogadja a Bíróság joghatóságát arra, hogy természetes személyektől, nem-kormányzati szervezetektől vagy egyének csoportjaitól az Egyezmény 34. Cikke szerint kérelmeket fogadjon ezen Jegyzőkönyv 1-4. Cikkei közül valamennyi vagy bármelyik vonatkozásában.

6. Cikk - Az Egyezményhez fűződő viszony

A Magas Szerződő Felek e jegyzőkönyv 1-5. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően kell alkalmazni.

7. Cikk - Aláírás és megerősítés

1. Ez a jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagjai részére áll nyitva aláírásra, melyek az Egyezményt aláírták. Azt az Egyezmény megerősítésével azonos időpontban vagy ezt követően kell megerősíteni. A jegyzőkönyv öt megerősítésről szóló okirat letétbe helyezését követően lép életbe.

Azon aláíró államok vonatkozásában, melyek ezt követően erősítik meg, a jegyzőkönyv a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésekor lép életbe.

2. A megerősítésről szóló okiratokat az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni, aki a tagállamok részére értesítést ad minden megerősítésről.

Minnek hitelül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a kiegészítő jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1963. szeptember 16. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. A Főtitkár valamennyi aláíró állam részére hiteles másolatot küld.

Hatodik kiegészítő jegyzőkönyv az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményhez a halálbüntetés eltörléséről

Az Európa Tanács tagállamai, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről Rómában, 1950. november 4. napján kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) e kiegészítő jegyzőkönyvének aláírói,

tekintettel arra, hogy az Európa Tanács több tagállamában végbement fejlemények a halálbüntetés eltörlésének irányába mutató általános tendenciát fejeznek ki,

a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk - Halálbüntetés eltörlése

A halálbüntetést el kell törölni. Senkit sem lehet halálbüntetésre ítélni, sem kivégezni.

2. Cikk - Halálbüntetés háború idején

Egy állam törvényhozása rendelkezhet halálbüntetésről háború idején vagy háború közvetlen veszélye idején; a halálbüntetést ez esetben is csak e törvényhozás által megszabott esetekben és előírt rendelkezéseknek megfelelően lehet alkalmazni. Ez az állam köteles az Európa Tanács Főtitkárával jogszabályainak vonatkozó rendelkezéseit közölni.

3. Cikk - Hatály felfüggesztésének tilalma

E jegyzőkönyv előírásaitól az Egyezmény 15. Cikke alapján nem lehet eltérni.

4. Cikk - Fenntartások tilalma

E jegyzőkönyv előírásainak vonatkozásában az Egyezmény 57. Cikke alapján nem lehet fenntartással élni.

5. Cikk - Területi hatály

1. Az aláíráskor vagy a megerősítésről, elfogadásról, illetőleg jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezése időpontjában mindegyik állam meghatározhatja azt a területet, illetve azokat a területeket, amelyeken ez a jegyzőkönyv alkalmazást nyer.

2. Az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozatban minden állam bármely későbbi időpontban kiterjesztheti e jegyzőkönyv alkalmazását a nyilatkozatban meghatározott bármely más területre. E terület vonatkozásában a jegyzőkönyv a nyilatkozatnak a Főtitkár általi kézhezvétele időpontját követő hónap első napján lép hatályba.

3. Az előző két bekezdés alapján tett minden nyilatkozat, a nyilatkozatban meghatározott bármely terület vonatkozásában visszavonható a Főtitkárhoz intézett értesítéssel. A visszavonás az értesítésnek a Főtitkár általi kézhezvételének időpontját követő hónap első napján válik joghatályossá.

6. Cikk - Az Egyezményhez fűződő viszony

A részes államok e jegyzőkönyv 1-5. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően alkalmazzák.

7. Cikk - Aláírás és megerősítés

Ez a kiegészítő jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagállamai részére áll nyitva aláírásra, melyek az Egyezményt aláírták. A jegyzőkönyv megerősítésre, elfogadásra vagy jóváhagyásra szorul. Az Európa Tanács tagállama a jegyzőkönyvet csak akkor erősítheti meg, fogadhatja el, vagy hagyhatja jóvá, ha egyidejűleg megerősíti, vagy már korábban megerősítette az Egyezményt. A megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

8. Cikk - Hatálybalépés

1. Ez a jegyzőkönyv azt az időpontot követő hónap első napján lép hatályba, melyen az Európa Tanácsnak már öt tagállama hozzájárulását fejezte ki ahhoz, hogy a jegyzőkönyv a 7. Cikknek megfelelően kötelező legyen rá nézve.

2. Mindazon tagállamok vonatkozásában, melyek ezt követően fejezik ki hozzájárulásukat ahhoz, hogy a jegyzőkönyv kötelező legyen rájuk nézve, az a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésének időpontját követő hónap első napján lép hatályba.

9. Cikk - Letétbe helyezéssel kapcsolatos feladatok

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti a Tanács tagállamait:

- a) minden aláírásról;
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
- c) e jegyzőkönyvnek az 5. és 8. Cikknek megfelelően történt hatálybalépése időpontjairól;
- d) az e jegyzőkönyvre vonatkozó minden jogcselekményről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hiteléül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a kiegészítő jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1983. április 28. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Az Európa Tanács Főtitkára az Európa Tanács valamennyi tagállama részére hiteles másolatot küld.

Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményhez

Az Európa Tanács ezen jegyzőkönyvet aláíró tagállamai,

elhatározván, hogy további lépéseket tesznek egyes jogoknak és szabadságoknak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről Rómában, 1950. november 4. napján aláírt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) általi közös biztosítása érdekében,

a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk - Külföldiek kiutasításának eljárási garanciái

1. Az Állam területén jogszerűen lakóhellyel rendelkező külföldit onnan csak a jogszabályoknak megfelelően meghozott határozat eredményeképpen lehet kiutasítani, és lehetővé kell tenni számára, hogy:

- a) kiutasításával szemben felhozott indokait előterjeszthesse,
- b) ügyének felülvizsgálatát kérhesse, és
- c) e célokból képviseltesse magát az illetékes hatóság vagy e hatóság által kijelölt személy, illetőleg személyek előtt.

2. A külföldit az 1. bekezdés a), b) és c) pontjaiban meghatározott jogainak gyakorlását megelőzően akkor lehet kiutasítani, ha a kiutasítás a közrend érdekében szükséges, vagy pedig nemzetbiztonsági okok indokolják.

2. Cikk - Fellebbezéshez való jog büntetőügyekben

1. Annak, akit bíróság büncselekmény miatt elítélt, joga van arra, hogy a bűnössége megállapítását, illetőleg a büntetés kiszabását tartalmazó ítéletet felsőbb bírósággal felülbíráltassa. E jog gyakorlását, ideértve azokat az okokat is, melyekre alapítva a jogok gyakorolhatók, jogszabályban kell szabályozni.

2. E jogot korlátozni lehet a jogszabályok által meghatározott kisebb jelentőségű büncselekmények esetében, vagy abban az esetben, amikor a szóban forgó személy ügyét első fokon a legfelső bírói fórum tárgyalta, vagy amikor a felmentő ítélet ellen benyújtott jogorvoslat folytán hoztak bűnösség megállapítását tartalmazó ítéletet.

3. Cikk - Kártalanításhoz való jog bírói hiba esetén

Ha büntető ügyben hozott jogerős elmarasztaló ítéletet utóbb megsemmisítenek, vagy az elítéltet kegyelemben részesítik azért, mert új vagy újonnan feltárt tények bizonyítják, hogy bírói tévedés történt, azt a személyt, aki ezen ítélet folytán büntetést szenvedett el, kártalanítani kell az adott államban érvényes törvényeknek vagy joggyakorlatnak megfelelően, hacsak be nem bizonyítják, hogy a tények nem kellő időben való felfedése teljesen vagy részben az elítéltnak róható fel.

4. Cikk - Kétszeres eljárás alá vonás vagy büntetés tilalma

1. Ha valakit egy állam büntető törvényének és büntető eljárási törvényének megfelelően egy bűncselekmény kapcsán már jogerősen felmentettek vagy elítéltek, e személlyel szemben ugyanennek az államnak az igazságszolgáltatási szervei ugyane bűncselekmény miatt nem folytathatnak büntető eljárást, és vele szemben abban büntetést nem szabhatnak ki.

2. Az előző bekezdés rendelkezései nem képezik akadályát annak, hogy az adott állam büntető törvényeinek és büntető eljárási törvényeinek megfelelően az eljárást újból megindítsák, ha új, vagy újólag feltárt tények, vagy az eljárás alapvető hibái természetüknél fogva kihatással vannak a meghozott ítéletre.

3. A jelen Cikk rendelkezéseitől az Egyezmény 15. Cikkére hivatkozással nem lehet eltérni.

5. Cikk - Házastársak egyenjogúsága

A házastársaknak polgári jogi vonatkozásokban egyenlő jogaik vannak és felelősségük is egyenlő egymás közötti, valamint a gyermekeikkel való kapcsolataikban a házasság tekintetében, annak tartama alatt és felbontása esetében. Ez a Cikk nem gátolja az államokat abban, hogy a gyermekek érdekében szükséges intézkedéseket tegyenek.

6. Cikk - Területi hatály

1. Az aláíráskor vagy a megerősítésről, elfogadásról, illetőleg jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésének időpontjában mindegyik állam meghatározhatja azt a területet, illetve azokat a területeket, amelyekre ez a jegyzőkönyv alkalmazást nyer, és kinyilváníthatja, hogy milyen terjedelemben vállalja e jegyzőkönyv rendelkezéseinek ezen vagy ezeken a területeken való alkalmazását.

2. Az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozatában minden állam bármely későbbi időpontban kiterjesztheti e jegyzőkönyv alkalmazását a nyilatkozatban meghatározott bármely más területre. E terület vonatkozásában a jegyzőkönyv a nyilatkozatnak a Főtitkár általi kézhezvétele időpontjától számított két hónapos időszak lejártát követő hónap első napján lép hatályba.

3. Az előző két bekezdés alapján tett minden nyilatkozat, a nyilatkozatban meghatározott bármely terület vonatkozásában visszavonható vagy módosítható a Főtitkárhoz intézett értesítéssel. A visszavonás vagy módosítás a nyilatkozatnak a Főtitkár általi kézhezvétele időpontjától számított két hónapos időszak lejártát követő hónap első napján válik joghatályossá.

4. A jelen Cikknek megfelelően tett nyilatkozatot olyannak kell tekinteni, mint amelyet az Egyezmény 56. Cikk 1. bekezdésének megfelelően tettek.

5. Bármely állam területe, melyre ezt a jegyzőkönyvet ezen állam által történt megerősítése vagy elfogadása folytán alkalmazni kell, és minden terület, melyre ezt a jegyzőkönyvet ezen állam által az e Cikk alapján tett nyilatkozat folytán alkalmazni kell, az 1. Cikknek egy állam területére való hivatkozása szempontjából különálló területnek tekintendő.

6. Bármely állam, amely ezen cikk 1. vagy 2. bekezdésével kapcsolatban nyilatkozatot tett, a későbbiekben egy vagy több olyan terület vonatkozásában, amelyre a nyilatkozat vonatkozott, bármikor kinyilváníthatja, hogy elfogadja a Bíróság joghatóságát arra, hogy természetes személyektől, nem-kormányzati szervezetektől vagy egyének csoportjaitól az Egyezmény 34. Cikkében meghatározottak szerint kérelmeket fogadjon ezen Jegyzőkönyv 1-5. Cikkei vonatkozásában.

7. Cikk- Az Egyezményhez fűződő viszony

A részes államok e jegyzőkönyv 1-6. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően kell alkalmazni.

8. Cikk - Aláírás és megerősítés

Ez a jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagállamai részére áll nyitva aláírásra, melyek aláírták az Egyezményt. A jegyzőkönyvet meg kell erősíteni, illetőleg el kell fogadni vagy jóvá kell hagyni. Az Európa Tanács tagállamai csak akkor erősíthetik meg, fogadhatják el vagy hagyhatják jóvá ezt a kiegészítő jegyzőkönyvet, ha ezt megelőzően vagy egyidejűleg megerősítették az Egyezményt. A megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

9. Cikk - Hatálybalépés

1. Ez a jegyzőkönyv az azon időpontot követő két hónapos időszak lejártá utáni hónap első napján lép hatályba, amikor az Európa Tanács hét tagállama hozzájárulását fejezte ki ahhoz, hogy a jegyzőkönyv a 8. Cikknek megfelelően kötelező legyen számára.

2. Mindazon tagállamok vonatkozásában, melyek ezt követően fejezik ki hozzájárulásukat ahhoz, hogy a jegyzőkönyv kötelező legyen számukra, az a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésének időpontját követő két hónapos időszak lejártá utáni hónap első napján lép hatályba.

10. Cikk - Letétbe helyezéssel kapcsolatos feladatok

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti a Tanács tagállamait:

- a) minden aláírásról;
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
- c) e jegyzőkönyvnek a 6. és 9. Cikknek megfelelően történt hatálybalépés időpontjairól;
- d) az e jegyzőkönyvre vonatkozó minden jogcselekményről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hiteléül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1984. november 22. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Az Európa Tanács Főtitkára az Európa Tanács valamennyi tagállama részére hiteles másolatot küld.”

Kilencedik jegyzőkönyv az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményhez

3. § A Magyar Köztársaság Kormánya az Országgyűlés felhatalmazása alapján megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésekor a következő nyilatkozatot tette:

„A Magyar Köztársaság Kormánya kijelenti, hogy öt évre, mely időszak hallgatólagosan újabb öt éves időszakkal meghosszabbodik, hacsak a Magyar Köztársaság Kormánya az adott időszak lejártát megelőzően e nyilatkozatát vissza nem vonja

a) az Egyezmény 25. Cikkével, a 4. számú kiegészítő jegyzőkönyv 6. Cikkével és a 7. számú kiegészítő jegyzőkönyv 7. Cikkével összhangban elismeri az Európai Emberi Jogi Bizottság illetékességét arra, hogy természetes személyektől, nem kormányzati szervezetektől vagy egyének csoportjaitól kérelmeket fogadjon el, ha az említettek azt állítják, hogy az Egyezményben és kiegészítő jegyzőkönyveiben biztosított jogok megsértésének áldozatai, amennyiben az állított jogsértés alapjául szolgáló tények az Egyezmény és a kiegészítő jegyzőkönyvek Magyarországra nézve történt hatálybalépését követően következtek be;

b) az Egyezmény 46. Cikkével, a 4. számú kiegészítő jegyzőkönyv 6. Cikkével és a 7. számú kiegészítő jegyzőkönyv 7. Cikkével összhangban teljes jogúan és külön megállapodás nélkül, a viszonyosság feltételével kötelezőnek ismeri el az Európai Emberi Jogi Bíróság joghatóságát az Egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvei értelmezésével és alkalmazásával összefüggő minden ügyel kapcsolatban, amennyiben az ezen ügy alapjául szolgáló tények az Egyezménynek és a kiegészítő jegyzőkönyveknek Magyarországra nézve történő hatálybalépését követően következtek be.

A Magyar Köztársaság e nyilatkozatát úgy értelmezi, hogy nem minősülnek az állított jogsértés, illetőleg az ügy alapjául szolgáló ténynek az Egyezményben és kiegészítő jegyzőkönyveiben biztosított jogok Magyarországra nézve történt hatálybalépését megelőzően bekövetkezett megsértésének kárpótlására tett állami intézkedések.”

4. §

5. § Ez a törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba. Az Egyezményben és a Párizsban, 1952. március 20-án kelt Kiegészítő Jegyzőkönyvben, valamint a Strasbourgban, 1963. május 6-án kelt Második, a Strasbourgban, 1963. szeptember 16-án kelt Negyedik Kiegészítő Jegyzőkönyvben foglaltakat *1992. november 5.* napjától kezdődően, a Strasbourgban, 1983. április 28-án kelt Hatodik Kiegészítő Jegyzőkönyvben foglaltakat *1992. december 1.* napjától kezdődően, a Strasbourgban, 1984. november 22-én kelt Hetedik Kiegészítő Jegyzőkönyvben foglaltakat *1993. február 1.* napjától kezdődően kell alkalmazni.